

Dosarul nr. 2ra-424/19

Prima instanță: Judecătoria Căușeni, sediul Central (M. Terteza)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (N. Budăi, E. Palanciuc, I. Muruianu)

ÎNCHEIERE

13 martie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Valeriu Doagă
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Bocearova Maria și Razumas Veronica,

în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni împotriva Veronicăi Razumas, Nataliei Tcaci, Svetlanei Tocan (Petrașu) și Mariei Bocearova cu privire la încasarea sumei cu titlu de neajuns al bunurilor materiale și repararea prejudiciului material,

împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-au respins apelurile declarate de către Bocearova Maria și Razumas Veronica, și s-a menținut hotărârea din 23 aprilie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central

c o n s t a t ă:

La data de 03 decembrie 2015, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni a depus cerere de chemare în judecată împotriva Veronicăi Razumas cu privire la încasarea sumei și obligarea restituirii bunurilor materiale în starea corespunzătoare.

În motivarea acțiunii reclamanta a indicat că în perioada 01 ianuarie 2013 – 01 iulie 2015, de către Direcția Teritorială Inspectare Financiară Căușeni a fost efectuat un control privind unele aspecte ale activității Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni, fapt ce se confirmă prin Actul de inspectare financiară tematică din 10 iulie 2015.

Prin Actul sus-nominalizat au fost constatate unele abateri de la legislație din domeniul bugetar și contabil, și anume neajunsul de bunuri materiale în sumă de 35.600 de lei, în perioada de activitate a șefului Direcției Razumas Veronica.

A susținut că pârâta Razumas Veronica a restituit aparatul de fotografiat „Nikon” și un act confirmativ privind distribuirea unor rechizite de birou, astfel neajunsul de bunuri materiale a constituit în sumă de 28.703 lei.

A invocat reclamanta că în perioada menționată, de asemenea au fost restituite următoarele bunuri: Laptopul Acer Aspire E1-731 în sumă de 7.900 de lei (factura nr. 1 n 3985059 din 18 august 2014) și printerul color Epson în sumă de 3.060 de lei (factura DV 5425205 din 13 octombrie 2014), procurate în anul 2014, dar care sunt defectate și nu pot fi reparate în urma folosirii lor la domiciliul său de către Razumas Veronica, care deține funcția de șef al Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni din luna februarie 2013, în baza deciziei Consiliului raional Căușeni nr. 1/13 din 14 februarie 2013.

În contextul expus, a cerut Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni admiterea acțiunii, încasarea din contul Veronicăi Razumas în beneficiul său a sumei de 28.703 lei cu titlu de neajuns de bunuri materiale și obligarea restituirii în stare corespunzătoare a bunurilor materiale: Laptopul Acer Aspire E1-731 în sumă de 7.900 de lei și printerul color Epson în sumă de 3.060 de lei.

Pe parcursul examinării cauzei, și anume la 14 octombrie 2016, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni și-a concretizat pretențiile din acțiune, solicitând încasarea din contul Veronicăi Razumas a sumei de 29.853,25 de lei cu titlu de neajuns al bunurilor materiale și obligarea Veronicăi Razumas să efectueze din contul propriu reparația bunurilor materiale: Laptopul Acer Aspire E1-731 în sumă de 7.900 de lei și printerul color Epson în sumă de 3.060 de lei, sau să achite costul reparației acestor bunuri în mărime de 4.250 de lei.

A declarat reclamanta că pe parcursul lunii decembrie 2015, pârâta Veronica Razumas, în calitate de gestionar al bunurilor Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni, a prezentat comisiei de inventariere a Direcției bunuri materialele (mărfuri de birotică) în sumă total de 1.136,80 de lei.

În luna martie 2016, în urma discuțiilor cu șeful Secției construcții și intendentul Consiliului raional Căușeni, responsabil de clădire, care au monitorizat schimbarea geamurilor la birourile Direcției, s-a întocmit Actul de decontare a două gratii în sumă totală de 1.960,10 lei, fapt ce rezultă din Actul din 30 martie 2016 semnat de către membrii comisiei.

La fel, neajunsul bunurilor materiale sunt două covoare în sumă totală de 1.460 de lei și scutece în sumă totală de 24.143,25 de lei.

Referitor la bunurile materiale: Laptopul Acer Aspire E1-731 în sumă de 7.900 de lei și printerul color Epson în sumă de 3.060 de lei, a notat reclamanta că acestea la data de 23 martie și 30 martie 2016 au fost supuse diagnosticării de către SRL „Comptera”, potrivit concluziei căreia costul reparației acestor bunuri constituie suma de 4.250 de lei, fapt ce rezultă din Actele nr. 02785 din 23 martie 2016 și nr. 027 din 30 martie 2016.

Prin încheierea din 24 august 2016 a Judecătoriei Căușeni, a fost atrasă în proces în calitate de copârâtă Tcaci Natalia, colaboratorul Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni.

Prin încheierea din 13 martie 2017 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, a fost atrasă în calitate de copârâtă Bocearova Maria, fosta contabil șef al Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni și Tocan (Petru) Svetlana, colaboratorul Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni.

Prin hotărârea din 23 aprilie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, acțiunea a fost admisă și s-a încasat în mod solidar din contul Veronicăi Razumas și Mariei Bocearova în beneficiul Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei

Căușeni suma de 29.853,25 de lei cu titlu de neajuns de bunuri materiale și costul reparației Laptopului Acer Aspire E1-731 și a printerului color Epson. S-a încasat în mod solidar din contul Veronicăi Razumas și Mariei Bocearova în bugetul de stat suma de 895,60 de lei taxa de stat.

Prin decizia din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, s-au respins apelurile declarate de către Bocearova Maria și Razumas Veronica și s-a menținut hotărârea din 23 aprilie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central.

Ambele instanțe de judecată ierarhic inferioare și-au motivat soluțiile prin faptul că nerespectarea de către șeful Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni – Veronica Razumas și contabilul șef – Bocearova Maria, a obligațiilor de serviciu și a prevederilor legislației în vigoare, în lipsa unui sistem de control intern, au adus la încălcarea politicii contabilității și standardelor de contabilitate, ce a adus în consecință la prejudicierea Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni în sumă totală de 29.853,25 de lei cu titlu de neajuns de bunuri materiale.

Au considerat instanțele de judecată ierarhic inferioare că sunt lipsite de temeii justificativ declarațiile șefului Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni – Veronica Razumas, precum că inspectarea a avut loc în absența sa, or, potrivit Actului de inspectare financiară tematică din 10 iulie 2015, pârâta a dat explicații în cadrul controlului efectuat și a restituit o parte din bunurile materiale care lipseau, ce aparțin Direcției.

Mai mult ca atât, au stabilit instanțele de judecată că pârâtele Veronica Razumas și Maria Bocearova nu au contestat în modul prevăzut de lege Prescripția inspecției financiare nr. 27/19-87, potrivit căreia s-a constatat că în perioada supusă controlului la Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni nu s-a respectat graficul circulației documentelor primare, nu a fost efectuată inventarierea anuală, iar sistemul managementului la această instituție publică în general nu a fost implementat în modul cuvenit.

Cu privire la solidaritatea răspunderii materiale, instanțele de judecată au reținut că pârâtele Veronica Razumas și Maria Bocearova în virtutea funcțiilor pe care le-au deținut, aveau obligația să gestioneze cu diligență întreg patrimoniul al Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni, să întreprindă măsurile corespunzătoare prevăzute de lege puse în seama conducătorului instituției respective și a contabilului-șef, care urmau să asigure evidența și integritatea bunurilor materiale, însă fără niciun motiv, au ezitat să-și onoreze obligațiile ce le-au revenit, ce a adus în consecință la apariția prejudiciului material.

La data de 19 decembrie 2018, Bocearova Maria a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 23 aprilie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, în partea încasării prejudiciului material din contul ei, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acțiunii Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni, ca neîntemeiată.

La data de 25 ianuarie 2019, Razumas Veronica a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea acestuia, casarea parțială a deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 23 aprilie 2018 a Judecătoriei Căușeni, sediul Central, în partea încasării prejudiciului material din contul ei, cu emiterea în această parte a unei hotărâri noi de respingere a acțiunii Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni, ca neîntemeiată.

Ambele recurente Bocearova Maria și Razumas Veronica în susținerea recursurilor sale au invocat ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, declarând că Curtea de Apel Chișinău a examinat superficial prezenta speță, fără elucidarea a tuturor circumstanțelor cauzei, cu interpretarea și aplicarea eronată a normelor de drept material.

La data de 05 februarie 2019, în adresa Direcției Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni, Veronicăi Razumas, Nataliei Tcaci, Svetlanei Tocan (Petrașu) și Mariei Bocearova au fost expediate copiile recursurilor declarate de către Bocearova Maria și Razumas Veronica, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referințelor.

La data de 25 februarie 2019, Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni a depus referință, solicitând să fie considerate ca inadmisibile recursurile declarate de către Maria Bocearova și Veronica Razumas, cu menținerea deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din 23 aprilie 2018 a Judecătorei Căușeni, sediul Central, pe care le consideră legale și întemeiate, invocând că instanțele de judecată ierarhic inferioare au verificat minuțios toate circumstanțele, care au importanță pentru soluționarea justă a litigiului, dând o apreciere corectă suportului probatoriu al cauzei.

Alte referințe nu au fost depuse.

Examinând temeiurile recursurilor în raport cu materialele cauzei civile și obiecțiile din referința depusă, completul de admisibilitate al Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursurile declarate de către Maria Bocearova și Veronica Razumas sunt inadmisibile, din motivele ce succed.

Articolul 431 din Codul de procedură civilă consemnează în alineatul (2) că, asupra admisibilității recursului decide un complet din 3 judecători.

În conformitate cu art. 432 din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

(2) Se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească:

- a) nu a aplicat legea care trebuia să fie aplicată;
- b) a aplicat o lege care nu trebuia să fie aplicată;
- b¹) a aplicat o lege care a fost declarată neconstituțională;
- c) a interpretat în mod eronat legea;
- d) a aplicat în mod eronat analogia legii sau analogia dreptului.

(3) Se consideră că normele de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care:

a) cauza a fost judecată de un judecător care nu avea dreptul să participe la judecarea ei;

b) cauza a fost judecată în absența unui participant la proces căruia nu i s-a comunicat locul, data și ora ședinței de judecată;

c) în judecarea cauzei au fost încălcate regulile privind limba de desfășurare a procesului;

d) instanța a soluționat problema drepturilor unor persoane care nu au fost implicate în proces;

e) în dosar lipsește procesul-verbal al ședinței de judecată;

f) hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(4) Săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

(5) Temeiurile prevăzute la alin. (3) se iau în considerare de către instanță din oficiu.

Conform articolului 433 din Codul de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4);

a¹) recursul este depus împotriva unui act ce nu se supune recursului, cu excepția cazurilor prevăzute la art. 429 alin. (5);

b) recursul este depus cu omiterea termenului de declarare prevăzut la art. 434;

c) persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare;

d) recursul se depune în mod repetat după ce a fost examinat.

În conformitate cu art. 111 alin. (3) din Codul de procedură civilă, termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite, datei comunicării actului de procedură sau producerii evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui.

Conform art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Reieșind din prevederile art. 389 alin. (4) din Codul de procedură civilă, decizia integrală se întocmește în termen de 30 de zile de la pronunțarea dispozitivului deciziei și se publică pe pagina web a instanței judecătorești.

Instanța de recurs reține că potrivit informației de pe pagina web a Curții de Apel Chișinău: www.cac.instante.justice.md, decizia din 25 octombrie 2018 a fost publicată la 23 noiembrie 2018.

Subsecvent, din materialele dosarului rezultă că copiile deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău au fost expediate în adresa Mariei Bocearova și Veronicăi Razumas la 26 noiembrie 2018 (f.d. 55, vol. II), însă nu se atestă date când au fost recepționate de către recurente.

În această ordine de idei, se constată, că în speță, calea de atac a fost demarată în interiorul termenului legal, deoarece cererile de recurs au fost depuse la 19 decembrie 2018 și respectiv la 25 ianuarie 2019.

In concreto motivelor inserate în cererile de recurs, completul de admisibilitate le apreciază ca fiind lipsite de substanță și care nu pot fi acceptate.

Or, conform prevederilor art. 437 alin. (1) lit. f) din Codul de procedură civilă, cererea de recurs trebuie să fie dactilografată și trebuie să cuprindă esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate, solicitările recurentului, propunerile respective.

Analizând cuprinsul cererilor de recurs depuse de către Maria Bocearova și Veronica Razumas, completul de admisibilitate evocă faptul că argumentele invocate în recursuri, în esență, sunt similare alegațiilor inserate în cererile de apel ale

acestora, asupra cărora Curtea de Apel Chișinău s-au pronunțat deja în modul corespunzător (f.d. 200-201, 208-225, vol. I).

Astfel, se deduce că cererile de recurs *de facto* sunt o transpunere a motivelor din cererile de apel.

Prin urmare, acestea nu pot fi reținute de către completul de admisibilitate, deoarece recursul împotriva deciziei instanței de apel este o cale de atac de drept, vizând în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat.

La acest capitol, instanța de recurs atestă că recurențele nu au evidențiat în cererile de recurs, formulate memoriul ilegalității și netemeinicii deciziei recurate, limitându-se doar la reiterarea unor circumstanțe care au fost supuse examinării în ordine de apel.

În acest sens, urmează a se evidenția faptul că nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor faptice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de ilegalitate pe care se întemeiază, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Aderent, recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, condiția legală a dezvoltării motivelor de recurs implicând determinarea greșelilor anume imputate instanței de apel, o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează.

Astfel, este de menționat că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici care, circumscrise fiind motivelor de recurs îngăduite de lege, sunt de natură a învedera ilegalitatea hotărârii.

În această ordine de idei, instanța de recurs constată că, argumentele invocate în cererile de recurs, după esența lor, pot fi încadrate în temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) din Codul de procedură civilă, aplicabil doar procedurii de apel și nu se regăsesc în art. 432 din Codul de procedură civilă, aplicabil recursului.

Mai mult ca atât, acestea au fost deja supuse examinării și aprecierii de către instanța de apel prin prisma art. 130 din Codul de procedură civilă, fiindu-le oferite concluziile de rigoare și, prin urmare, nu urmează a fi reiterate în ordine de recurs.

Ipozezele relevate certifică în mod clar caracterul lipsit de substanță ale recursurilor declarate, deoarece Maria Bocearova și Veronica Razumas nu au invocat niciun argument plauzibil în vederea justificării ilegalității deciziei instanței de apel.

Astfel, se evidențiază caracterul declarativ al recursurilor, deoarece sunt lipsite de conținut și desprinde simplul fapt al dezacordului recurențelor cu soluția dată de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, precum și lipsa temeiurilor legale de declarare a recursurilor.

În acest sens, completul reamintește că în jurisprudența sa, Curtea Europeană a precizat că dreptul de a fi auzit în combinație cu dreptul la un recurs efectiv sunt în primul rând chestiuni de reglementare în dreptul intern și este în principiu, competența instanțelor să evalueze motivele de admisibilitate a unei cereri de acest tip (cauza Doorson împotriva Olandei, 26 martie 1996, §67).

La acest capitol instanța de recurs reține că recursurile declarate de către Maria Bocearova și Veronica Razumas nu s-au bazat exclusiv pe chestiuni de drept, ce ar cuprinde încălcări esențiale sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a

normelor de drept procedural, iar ca urmare nu corespund cerinței de a fi „efective”, fiind lipsite de șanse de succes și nu sunt capabile să ofere îndreptarea situației din decizia recurată.

Subsidiar, completul de admisibilitate relevă că prezentele cereri de recurs au fost depuse după ce Maria Bocearova și Veronica Razumas au avut posibilitatea de a fi auzite de o instanță de fond și de o instanță de apel, fiecare dintre care a avut deplină jurisdicție (a se vedea mutatis mutandis „Levages Prestations Services” împotriva Franței, cererea nr.21920/93 din 23 octombrie 1996, §48-50).

Prin urmare, instanța de recurs apreciază că recurentelor le-a fost asigurat dreptul de acces la o instanță și dreptul de a fi auzite combinat cu dreptul la un recurs efectiv.

De fapt, în cazul când nu există suspiciuni privind încălcarea echității procedurii din perspectiva art. 6 §1 din CEDO, rezultă că participanții au reușit să pună în discuție în fața instanțelor toate observațiile și raționamentele pe care le considerau necesare în vederea apărării punctului său de vedere (Blücher împotriva Cehiei, cererea nr.58580/00 din 11 aprilie 2005, §65-67)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul, că instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, a verificat și a apreciat corect probele prezentate, a aplicat și interpretat elocvent normele de drept material și procedural, iar argumentele invocate în recursuri nu se încadrează în temeiurile prevăzute de art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, completul de admisibilitate al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție, în unanimitate, ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Maria Bocearova și Veronica Razumas împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău în baza art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, ca fiind inadmisibile.

În conformitate cu art. 431 alin. (2), art. 433 lit. a) și art. 440 din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se consideră inadmisibile recursurile declarate de către Maria Bocearova și Veronica Razumas împotriva deciziei din 25 octombrie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de către Direcția Asistență Socială și Protecție a Familiei Căușeni împotriva Veronicăi Razumas, Nataliei Tcaci, Svetlanei Tocan (Petraru) și Mariei Bocearova cu privire la încasarea sumei cu titlu de neajuns al bunurilor materiale și repararea prejudiciului material.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic